

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

7.marts 2017

UPA 2017/47

Inatsisartut suleriaasiat §33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq saqqummiuppara:

Illoqarfinni annerusuni arfineq marluusuni ungasissumiit kiassarnikkut, innaallagissamillu kiassarnikkut ullumikkuminngarnit suli annerusumik atorluaanerulernissarput siunertaralugu, Naalakkersuisut suliniuteqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaatur siunnersuut. Illoqarfiit pineqartut tassaapput Ilulissat, Qasigianguit, Aasiaat, Sisimiut, Maniitsoq, Nuuk aamma Qaqortoq.

(Inatsisartunut ilaasortat Peter Olsen Inuit Ataqatigiit)

Tunggavilersuut:

Januarip aammalu aappasaanik februarip qaammataani 2017 ilaatigut § 37 aqutigalugu Naalakkersuisunut imaattumik apeqquteqaateqarpunga normullit: 035/2107 aamma 087/2107.

Ilumoorpa Nukissiorfiup nukik pilersittagaaniit taamaallaat 60 %-ip missaannaa atorneqartartoq? Imatut paasillugu nukimmit pilersinneqartumit 40 %-missaa taamaallaat innaallagissiornermut atorneqartartoq, sinneralu atunngitsoorneqartarluni.

a. Taamassimangippat taava qassi % atorneqartarpa?

Naalakkersuisullu tupaallaatigeqisannik apeqquteqaateqarnerminni ilaatigut imatut allapput:

"Innaallagissiorfinni diesilitortuni atorneqartut annertussusaat aallaaviatigut 40 %-ip missaaniittarpoq. Motoorimi kiassarnermi sinneruttumi nukissaq ungasianiit kiassarnermut atorluarneqarsinnaappat, ikummatissami nukissaq suli pitsaanagerusumik atorluarneqassaaq. Taamaalilluni atorneqartup annertussusaa annertunerussaaq - innaallagissiorfiup pisoqaassusaa, pitsaassusaa il.il. apeqqutaalluni 80 % tikillugu."

Tupaallappunga pissutigalugu, Naalakkersuisut akissuteqaateqarnerminni allammata tunggaviusumik Nukissiorfiup nukik pilersittagaa allamut atorneqanngikkaangami taamaallaat 40 % missaa nukimmik pilersitsiviusartooq. Tupaallaqaanga; sunaaffaana 60 % - minngaaniilluunniit suli appaasinnerungaartooq nukimmik pilersitsiviusartooq paasillugulu uppernarsigakku. Sunaaffa 40 %-ip missaannaa taamaallat nukimmik pilersitsivittut atorneqartarpoq.

Imaappooq assersuutigalugu Aasiannimiatagooq Nukissiorfiup 100 liter olie motorimut orsusaq atoruniuk (pisiaralugu) taava 40 literi missaannaa taamaallaat tunggaviusumik innaallagissamik pilersitsinermut atortarpaa, sinneralu 60 literip missaa atunngitsoorlugu igiinnartarpaa, maan-gaannartillugu.

Taamaakkaluartooq, akissuteqaamminni aamma nassuiaatigaat nukik 80 % missaa tikillugu atorluarneqarsinnaasartooq, nukiup atorneqanngitsoortup ilaa ungasissumiit kiassarnermut aammalu innaallagissamik kiassarnermut atorluarneqarsinnaasuuppat. Taamaattumillu aamma oqaatigineqarluni nukik pilersinneqartooq sapinngisamik annerpaamik atorluarumallugu,

illoqarfinni qulaanii pineqartuni ungasissumiit innaallagissamillu kiassarnerup tungaasigut ineriartortitsisoqartoq.

Taamaakkaluartoq naatsumik oqaatigalugu, akissuteqaammi nassuerutigineqartutullusooq ippoq; suli suliassaqartugut, sulilu annerujussuarmik nukimmik atorluaanerunissarput pillugu suliniuteqarnissatsinnut pissutissaqarluartugut, tassami assersuutigalugu tabiilimi/takussutissiami Naalakkersuisut akissuteqaataanni saqqummiunneqartumi pissutsit piviusut takutineqarmata ilanngussami A-mi.

Tassa imaappoq naatsumik oqaatigalugu tabelip/takussutissiap takutippaa, suli nukimmik annertunerujussuarmik atorluaanerulernissatsinnut tunngavissaqarluartugut; innaallaagissamit kiassarneq aammalu ungasissumiit kiassaaneq eqqarsaatigalugu.

Illoqarfinni amerlanerpaani nukiup pilersinneqartup 40 %-it missaannaa taamaallaat atortarsimagutsigu tamaanna inuiaqatigiinnut pitsaasuunngilaq - iluaqutaanngilaq aningaasanillu asuli ikuallaaneriinnartut allaat oqaatigineqarsinnaalluni. Ajourpoq taamaattoqarsinnaanngilaq pitsaanerusariaqarporlu.

Nukiup pilersinneqartup tamakkiisumik atorluarneqarnerulernissaa pillugu anguniagaqartuar-tariaqarpugut, suliniuteqartuar-tariaqarpugullu. Aporfiusinnaasullu suut tamaasa nungusartariaqarpagut nukimmik atorluaanerulernissarput aqutissiukkumallutigu. Nukimmik atorluaanerulernerq aamma siunissaq eqqarsaatigalugu aningaasarpassuarnik sipaaruteqarnerulernissamik nassataqartussaavoq; sipaaruteqarnitsigullu taamaalillunga suliniutinut allanut pingaaruteqangaartunut siunissaq eqqarsaatigalugu akissaqarnerulissaagut; atorluaanerulernerq sipaarutaaginnarani aningaasaqarnikkulli aamma inuiaqatigiinnut iluaqutaallualerumaarnissaa qularutissaanngilaq.

Taamaattumik; Illoqarfinni annerusuni arfineq marlunni ungasissumiit innaallagissamillu kiassarnikkut ullumikkuminngarnit suli annerusumik atorluaanerulernissarput siunertaralugu, Naalakkersuisut suliniuteqaaqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaatur siunnersuuteqarpunga.

Qujanaq. Neriuppunga siunnersuutiga ilassilluarneqarumaartoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Suli attavilersorneqarsimanngitsut attavilersorneqassagualarpata § 37 apeqquteqaatinni Naalakkersuisut imatut akissuteqarput:

“Nukissiorfiit ingerlaavartumik suliniutip imminut akilersinnaassusia nalilersortarpaat, ungasissumiit kiassakkat aamma innaallagialuq atorlugit kiassakkat ilaqqissinnaaneritut atatillugu. Ataatsimoortumik nalilersuiner-mik soqanngilaq periarfissanik iluaquteqarnermut atatillugu apeqqummi 2-mi eqqaaneqartutut.

Nukissiorfiit assersuutitut pingaarnertut aningaasartuutunik nalilersuiner-mik suliaqarsimapput Ilulissani, Nuummi aamma Narsami illoqatigiiaat ullumikkut ungasissumiit kiassagaanngitsut imaluunniit innaallagissamik kiassagaanngitsut eqqarsaatigalugit. Naatsorsuinerit taakkua naapertorlugit pisariaqassaaq aningaasaliinissaq illoqarfinni taakkunani pingasuni 100 mio. Kr.-t missaannik. Oqaatigineqassaarlu ungasissumiit kiassarnermut ilannguttarneq ilaannakuusumik atuisunit akilerneqartarmat, naatsorsorneqarlunilu atuinissamut missingersuutit aamma pilersitsiner-mi aningaasartuutit tunngavigalugit 100 mio. Kr.-t eqqaaneqartunit 80 mio. Kr.-t missaat sulianit nutaanit akilerneqassasut, sinnerilu 20 mio. Kr.-t Nukissiorfinnit. Naatsorsuutaasarpoq akilersuisarneq ukiunik 5-inik sivissusilik. Suliniutit ataasiakkat suliniutit ataasiakkaat nalilersoqqinneqaaqartarput aalajangertoqannginnerani piviusunngortinneqassanersut.”

Takutippaalu ukiut tallimaannaat ingerlanerani akilersuineq naammassineqarpat tamanut iluaqutaassasoq. Ukiut taakku tallimat qaangiuppata kiassarneq akikitsoq aamma annaasaqaataanani iluanaarut.

Namminersorluni inuussutissarsiuteqarnermut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Pilersitsinerup suliarineqarnerata nalaani suliakkiissutaasut aningaasanik kaaviiartitsissapput immaqalu suliffissanik pilersitsisinnaassalluni, taavalu aamma sulinermi ilinniarfissanik pilersitsisinnaassalluni.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Innuttaasumut kiassarneq akikillissaaq, pinngortitamullu innarliinngitsumik nukissiuutaasumik pilersitsissalluni. Innuttaasumut inuuniarnermut aningaasartuutinulu oqilisaassalluni.